

Klasická politická ekonomie - Adam Smith

Ing. Lucie Hrušková

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**Výukový materiál zpracován v rámci projektu
EU peníze školám**

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Ing. Lucie Hrušková.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

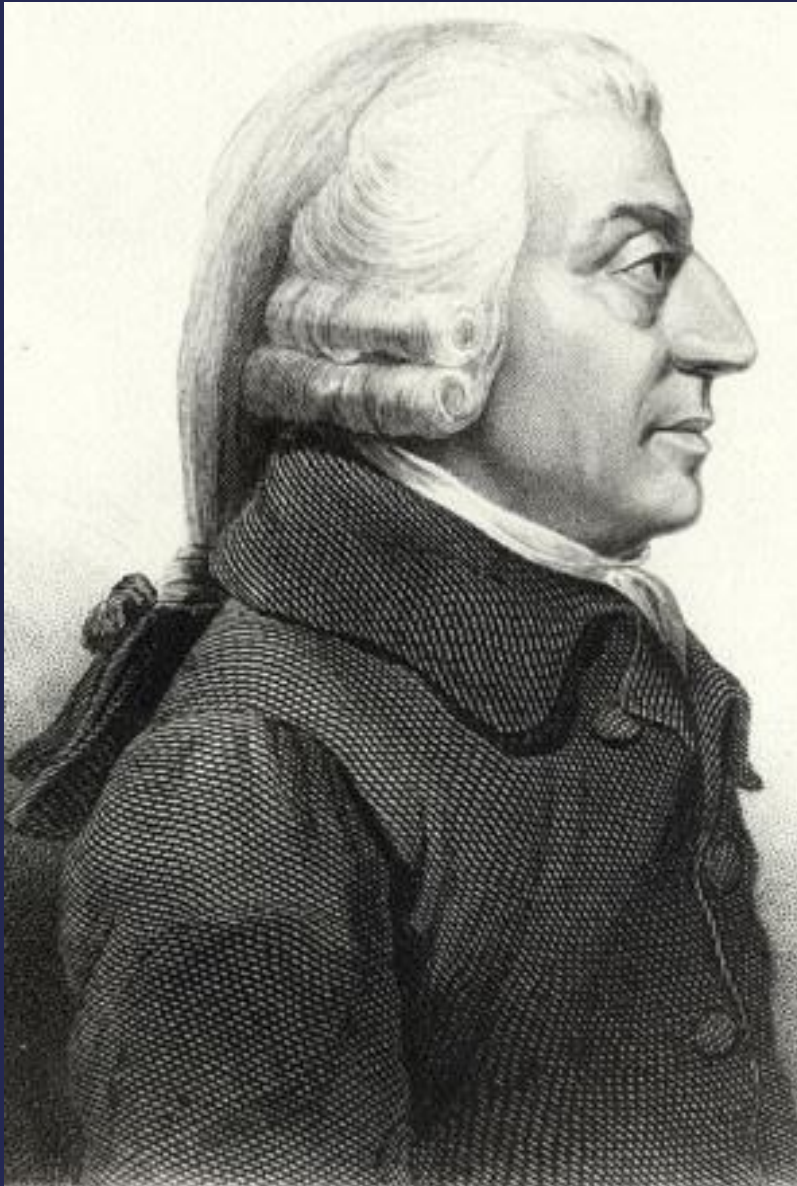
- Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0229
- Šablona: III/2
- Č. materiálu: VY_32_INOVACE_188
- Datum vytvoření: 14. 9. 2013
- Ročník: 4.
- Předmět: Ekonomika
- Vzdělávací oblast: Odborné vzdělávání
- Tematická oblast: Ekonomie - ekonomické teorie

Anotace:

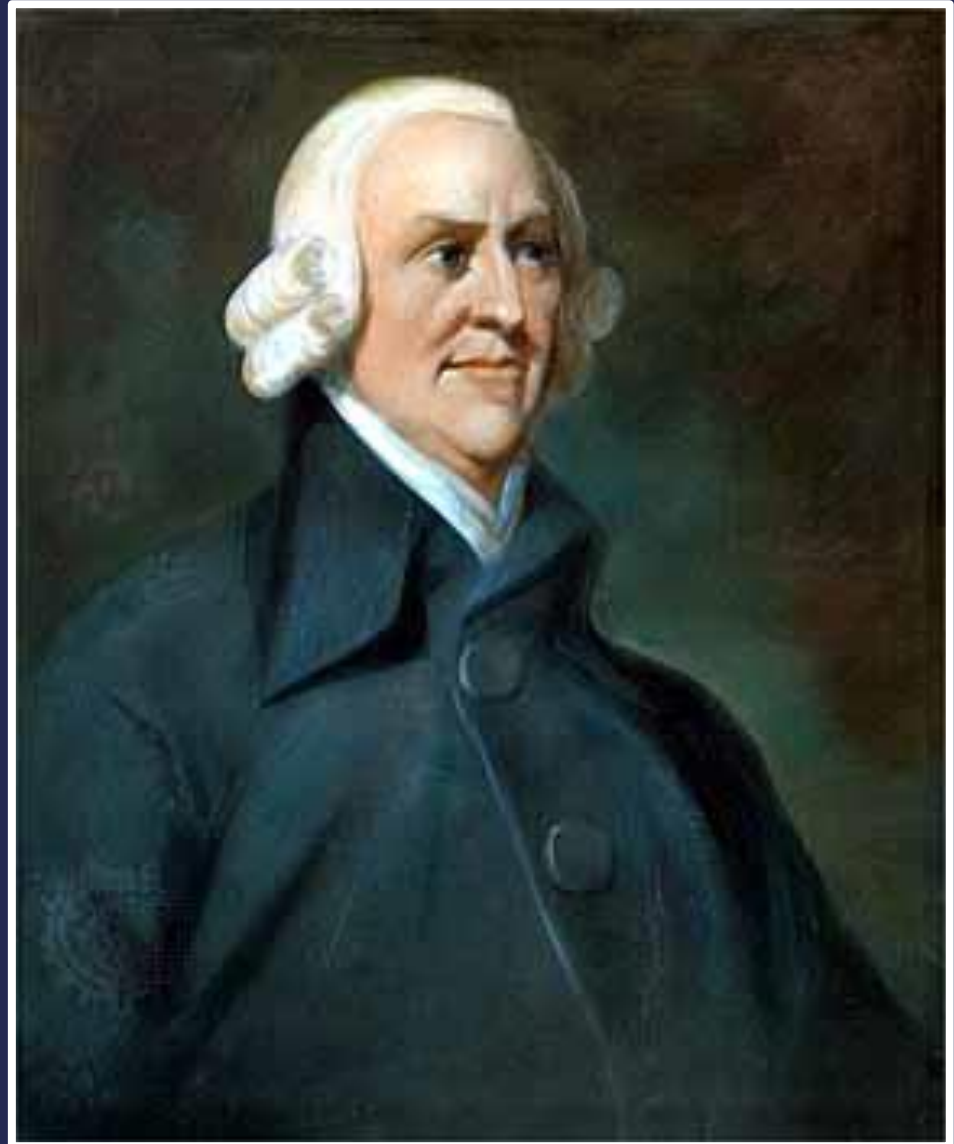
Seznámení s osobností a myšlenkami představitele klasické politické ekonomie Adama Smithe.

Osobní údaje

- skotský ekonom a filosof
- narozen 5. června 1723 ve městě Kirkcaldy
- 1737 - 1740 studoval matematiku, geometrii a fyziku na univerzitě v Glasgow
- 1740 – 1747 studoval na univerzitě v Oxfordu
- 1751- 1764 učil logiku na Glasgowské univerzitě
- roku 1764 se stal učitelem syna významného politika Charlese Townshelda, roku 1767 byl jeho poradcem při vypracování návrhu zdanění
- zemřel 17. července roku 1790 v rodném Skotsku

[1]

[2]

Bohatství národů

- základ pro klasickou politickou ekonomii
- jeho nejvýznamnější dílo
- vydáno 9. března 1776
- celý název díla „Pojednání o podstatě a původu bohatství národů“
- shrnul tehdejší ekonomické vědění do jednoho díla
- kritika merkantilismu, který uplatňovali státníci
- za velký pokrok považoval Fyziokratismus
- prosazuje hospodářský liberalismus

4 hlavní témata díla

- stala se stěžejními pro klasickou politickou ekonomii
- 1) Neviditelná ruka trhu
- 2) Růst národního bohatství
- 3) Měření národního bohatství
- 4) Teorie hodnoty a rozdělování

AN
I N Q U I R Y
INTO THE
Nature and Causes
OF THE
WEALTH OF NATIONS.

By ADAM SMITH, LL. D. and F. R. S.
Formerly Professor of Moral Philosophy in the University of Glasgow.

IN TWO VOLUMES.

VOL. I.

LONDON:

PRINTED FOR W. STRAHAN, AND T. CADELL, IN THE STRAND,
MDCCLXXVI.

Neviditelná ruka trhu

- idea přirozeného řádu (odvozena od Humea a Quesnaye)
- harmonie individuálního a společenského zájmu = jedinci sledováním svého zájmu jednají současně ve prospěch společnosti
- zásahy státu brání rozvoji
- základem tržního hospodářství je práce, produktivita práce, dělba práce, akumulace kapitálu (přeměna úspor v investice) a velikost trhu

„Laissez-faire“

- francouzsky
- česky = „nechte nás konat“, někdy také „trh vše vyřeší“ a „dejte trhu volnou ruku“
- heslo klasického liberalismu
- vyjadřuje zásadu, aby byla nechána volnost hospodářskému dění a aby do něj stát nezasahoval (maximálně aby byl tvůrcem pravidel, jejichž dodržování by od ekonomických subjektů vymáhal)
- trh vždy najde pro jakoukoli oblast nejvhodnější řešení

Years	Wheat per quarter.
	£. s. d.
1637, —	2 13 0
1638, —	2 17 4
1639, —	2 4 10
1640, —	2 4 8
1641, —	2 8 0
1642, —	0 0 0
1643, —	0 0 0
1644, —	0 0 0
1645, —	0 0 0
1646, —	2 8 0
1647, —	3 13 8
1648, —	4 5 0
1649, —	4 0 0
1650, —	3 16 8
1651, —	3 13 4
1652, —	2 9 6
1653, —	1 15 6
1654, —	1 6 0
1655, —	1 13 4
1656, —	2 3 0
1657, —	2 6 8
1658, —	3 5 0
1659, —	3 6 0
1660, —	2 16 6
1661, —	3 10 0
1662, —	3 14 0
1663, —	2 17 0
1664, —	2 0 6
1665, —	2 9 4
1666, —	1 16 0
1667, —	1 16 0
1668, —	2 0 0
1669, —	2 4 4
1670, —	2 1 8
Carry over,	79 14 10

Wanting in the account. The year 1666 supplied by history of the second.

Years	Wheat per quarter.
	£. s. d.
Brought over,	79 14 10
1671, —	2 2 0
1672, —	2 1 0
1673, —	2 6 8
1674, —	3 8 8
1675, —	3 4 8
1676, —	1 18 0
1677, —	2 2 0
1678, —	2 19 0
1679, —	3 0 0
1680, —	2 5 0
1681, —	2 6 8
1682, —	2 4 0
1683, —	2 0 0
1684, —	2 4 0
1685, —	2 6 8
1686, —	1 14 0
1687, —	1 5 2
1688, —	2 6 0
1689, —	1 10 0
1690, —	1 14 8
1691, —	1 14 0
1692, —	2 6 8
1693, —	3 7 8
1694, —	3 4 0
1695, —	2 13 0
1696, —	3 11 0
1697, —	3 0 0
1698, —	3 8 4
1699, —	3 4 0
1700, —	2 0 0
60) 153 1 8	
2 11 0½	

Wheat per quarter.

Years	Wheat per quarter.
	£. s. d.
1701, —	1 17 8
1702, —	1 9 6
1703, —	1 16 0
1704, —	2 6 6
1705, —	1 10 0
1706, —	1 6 0
1707, —	1 8 6
1708, —	2 1 6
1709, —	3 18 6
1710, —	3 18 0
1711, —	2 14 0
1712, —	2 6 4
1713, —	2 11 0
1714, —	2 10 4
1715, —	2 3 0
1716, —	2 8 0
1717, —	2 5 8
1718, —	1 18 10
1719, —	1 15 0
1720, —	1 17 0
1721, —	1 17 6
1722, —	1 16 0
1723, —	1 14 8
1724, —	1 17 0
1725, —	2 8 6
1726, —	2 6 0
1727, —	2 2 0
1728, —	2 14 6
1729, —	2 6 10
1730, —	1 16 6
1731, —	1 12 10
1732, —	1 6 8
1733, —	1 8 4
Carry over,	69 8 8

Wheat per quarter.

Years	Wheat per quarter.
	£. s. d.
1734, —	1 12 10
1735, —	1 6 8
1736, —	1 8 4
1737, —	1 18 10
1738, —	2 3 0
1739, —	2 0 4
1740, —	1 18 0
1741, —	1 15 6
1742, —	1 18 6
1743, —	2 10 8
10) 18 12 8	
1 17 3½	

Wheat per quarter.

Years	Wheat per quarter.
	£. s. d.
Brought over,	69 8 8
1734, —	1 18 10
1735, —	2 3 0
1736, —	2 0 4
1737, —	1 18 0
1738, —	1 15 6
1739, —	1 18 6
1740, —	2 10 8
1741, —	2 6 8
1742, —	1 14 0
1743, —	1 4 10
1744, —	1 4 10
1745, —	1 7 6
1746, —	1 19 0
1747, —	1 14 10
1748, —	1 17 0
1749, —	1 17 0
1750, —	1 12 6
1751, —	1 18 6
1752, —	2 1 10
1753, —	2 4 8
1754, —	1 14 8
1755, —	1 13 10
1756, —	2 5 3
1757, —	3 0 0
1758, —	2 10 0
1759, —	1 19 10
1760, —	1 16 6
1761, —	1 10 3
1762, —	1 19 0
1763, —	2 0 9
1764, —	2 6 9
64) 129 13 6	
2 0 6½ ¹	

Wheat per quarter.

Years	Wheat per quarter.
	£. s. d.
1741, —	2 6 8
1742, —	1 14 0
1743, —	1 4 10
1744, —	1 4 10
1745, —	1 7 6
1746, —	1 19 0
1747, —	1 14 10
1748, —	1 17 0
1749, —	1 17 0
1750, —	1 12 6
10) 16 18 2	
1 13 9½	

¹[This should be ½.]

Růst národního bohatství

- národní bohatství je souhrnem individuálních bohatství
- jedinec sledující své zájmy a zvětšující své bohatství, zvětšuje i bohatství celého svého národa

Teorie hodnoty a rozdělování

tržní cena - peněžní vyjádření hodnoty, hodnota, za kterou se prodává, přirozená cena - ovlivněna náklady

- hodnota výrobku = hodnota přenesená (ze spotřeby surovin a opotřebení zařízení) + hodnota nově vytvořená (výsledek vynaložené práce = zisk + mzda)
- Smithův paradox – cena není závislá na užitečnosti
- mzda = existenční minimum, renta = přebytek ceny nad náklady
- teorie absolutních výhod – zaměření země na druh zboží, který vyrábí nejefektivněji

Použitá literatura a zdroje

- Dějiny ekonomického myšlení. In: Wikipedie.cz [online]. [cit. 2013-09-14]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/D%C4%9Bjiny_ekonomick%C3%A9ho_my%C5%A1len%C3%AD
  - Dějiny ekonomických teorií. [online]. [cit. 2013-09-14]. Dostupné z: skas.law.muni.cz/materialy/dejiny_ekonomickych_teorii.doc
  - Adam Smith. In: Wikipedie.cz [online]. [cit. 2013-09-14]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Adam_Smith
- [1] - [4] [cit. 2013-09-14]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
- [1] <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:AdamSmith.jpg>
- [2] http://commons.wikimedia.org/wiki/File:37.Adam_Smith.jpg
- [3] http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wealth_of_Nations.jpg
- [4] http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wealth_of_Nations_-_Prices_of_Wheat.jpg